

HS 13.5.2007

Teosofi Pekka Ervast oli kirjailija ja salatieteilijä

Antti Manninen
HELSINGIN SANOMAT

► Uskontofilosofinen kirjailija **Pekka Ervast** (1875–1934) oli Suomen teosofisen liikkeen tärkein johtohahmo 1900-luvun alkupuolella. Hän oli ahkera puhuja, joka julkaisi elinaikanaan kaikkiaan 70 teosta. Määrä on kaksinkertainen, yli 15 000 sivua, kun mukaan lasketaan hänen kuolemansa jälkeen julkaistut puheet ja esitelmät.

Ervast oli 1920 perustetun Ruusu-Ristin eli Suomen Salatieteellisen Tutkimus-Seuran henkinen johtaja ja vapaamuurari.

Helsingissä syntynyt Ervast omaksui Jeesuksen vuorisäärnän sisältävän "suuttumattomuuden" periaatteen jo 14-vuotiaana. Muutamia vuosia opiskellut Ervast halusi luopua yliopisto-opinnoista ja löytää käytännöllisemmän elämäntavan.

"Kuolemanvakava totuuden etsiminen johti Ervastian

13. 10. 1896 uudestisyntymiskokemukseen, joka loi perustan hänen tulevalle teosofiselle toiminnalleen ja kirjailijantyölle", kirjoittavat **Martti Junnonaho** ja **Erik Gullman**.

Ervast otti elämäntehtäväkseen teosofisen liikkeen käynnistämisen Suomessa. Hän perusti elämänsä Jeesuksen ja Buddhan moraalisiin opetuksiin ja niiden toteuttamiseen käytännössä. Teosofina Ervast oli vegetariaani ja aseettomuuden kannattaja.

Hän toimi 1900-luvun alkuvuosina Sörnäisten työväenyhdistyksessä. *Työmies*-lehdessä julkaistiin monien kirjoittajien teosofisia kirjoituksia, kunnes lehden johtomiehet kielsivät ne. Helsinkiin syntyi silti suomenkielinen teosofian harrastajien piiri. Useimmat jäsenet kuuluivat työväenluokkaan.

Teosofit pitivät itseään idealistisina sosialisteina, ja Ervast oli yhteistyössä Suomeen palanneen **Matti Kurikan** kanssa. Tämä oli ollut perustamassa Amerikkaan Sointula-yhteisöä

Pekka Ervast oli tottunut puhumaan aiheesta kuin aiheesta ja vastaamaan yleisön kysymyksiin vapaasti ilman papereita.

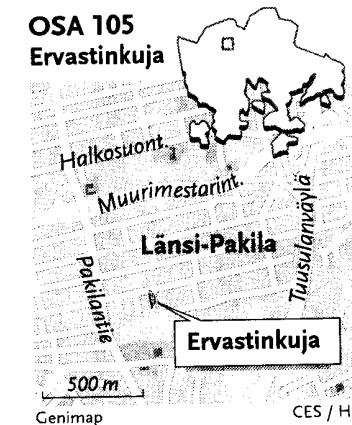
ja halusi sellaisen myös Suomeen. Ervast ei innostunut ajatuksesta, vaikka harrastikin ystävineen yhteisöasumista.

Ervast aiheutti ristiriitoja Suomen teosofisessa liikkeessä. Hän perusti kannattajineen Ruusu-Ristin, jonka johtajana

KENEN KADULLA ASUT?

Sarja kertoo henkilöistä, jotka ovat saaneet nimikkokadun Helsingin seudulla.

OSA 105
Ervastinkuja

toimi kuolemaansa asti. Ervast esitti 1925 oman vapaamuurariuden uudistamiseen tähtäävän ohjelmansa teoksessaan *Kadonnut Sana* ja oman käännöksen vuorisäärnasta. Hän ja ruusuristiläiset loosit irtaantuivat vapaamuurareista 1927

omaksi järjestökseen.

Pekka Ervast haaveili omasta Ruusu-Risti-kansanopistosta, joka osittain toteutuikin, kun rehtori **Yrjö Eloniemi** 1928 perusti Kulmakoulun Helsinkiin. Koulussa oli oppiaineena myös sielullinen terveysoppi, joka toteutti ruusuristiläisten aatetta. Kulmakoulu lopetti toimintansa 1981.

Elämänsä viimeisen talven Ervast vietti Yhdysvalloissa, koska hänen tarkoituksensa oli kirjoittaa uskonpuhdistusta käsittelevä teos. Tuloksena oli romaani *Suuri seikkailu*. Kotiin palattuaan hän kuoli äkillisesti toukokuussa 1934.

"Joillekuille Ervast on teosofian petturi, toisille veli ja tietäjä, joillekuille uuden kulttuurin aloittanut suuri opettaja", Junnonaho ja Gullman kirjoittavat.

Pekka Ervastian tie tuli Pakilaan 1949. Se muutettiin Ervastinkujaksi 1960.

► www.kansallisbiografia.fi
www.teosofia.net